

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld.40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četri leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v
„Katoli. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 234.

V Ljubljani, v petek 11. oktobra 1895.

Letnik XXIII.

Načelno vprašanje narodnega gospodarstva.

So bringt man wohl kein Geld ins Land.
Grazer Tagespost 8. t. m.

Shoda slovenskega katoliškega delavskega društva na Brezju se je spomnila tudi Grazer Tagespost dné 8. t. m. Ob kratkem cabne v svojem dopisu ob klerikalce in ob radikalce, potem se pa izpodtika vzlasti ob predlogu, naj si osnujejo blejski; bohinjski in obtržiški kmetje vsaki svojo gospodarsko zadrugo, da se ubranijo tujim kapitalistom. Na koncu pa pristavlja besede: So bringt man wohl kein Geld ins Land.

Nikakor ni namen tem vrsticam bojevati se proti Tagespošti. Ta je sama prevelika revka, ki v potu svojega obraza gara svojo liberalno cizo za drugimi liberalnimi 'tajseljini', dokler ji ne zmanjka sape. Ž njo se ne izplača noben boj. Toda njena zadnja opazka je načelno značilna za ves liberalizem in je temelj novodobni narodno-gospodarski znanosti. Zato se pečamo ž njo.

Misel, iz katere izvira, je take: Za blagostanje kake države, dežele ali naroda je merodajen denar. Čim več zatega in srebrnega denarja ima, tem srečnejši, tem popolnejši je v gospodarskem oziru.

Prvi jo je skušal znanstveno utemeljiti Francoz Colbert († 1683), ki se navadno imenuje stvoritelj tako zvanega merkantilnega gospodarskega sestava ali merkantilizma; ta mož je trdil, da je vrhovni državni gospodarski namen — ugodna trgovinska bilanca.

Država mora zato posebno podpirati veliki obrt; za poljedelstvo se ji ni treba mnogo brigati. Da pa se more razvijati obrt, mora država skrbeti, da ima

kolikor je največ mogoče zlata in srebra. Zato mora strogo prepovedati izvoz teh dragocenih kovin in ga zabraniti z varstveno carino. Tak je ob kratkem Colbertov merkantilizem.

Adam Smith, oče tako-zvanega klasičnega narodnega gospodarstva, ali bolje mešetarskega liberalizma, se je ustavil Colbertu, a njegov boj je bil le navidezen. Načelo, da se bogastvo in blagostanje merita po denarju, je ostalo in živi še dandanes ne samo v Tagespostu, marveč v vseh liberalnih gospodarskih teorijah in v praksi vsega našega javnega življenja.

Saj pričenja Adam Smith*) svoj narodno-gospodarski načrt s tem, da išče sredstev, ki so sposobna obogatiti državo. In mej ta sredstva šteje ta pretkani Anglež: delitev dela, obrtno in trgovinsko slobodo, slobodno preseljevanje, urejen kredit in sloboden boj mej tistimi, ki ponujajo svoje blago, (kamo šteje tudi delavsko moč) in mej tistimi, ki je kupujejo. Temu slobodnemu boju pravimo z drugimi besedami slobodna konkurenca.

Dobro vemo, da se ta mož norčuje iz tistih, ki trdè, da je narodno blagostanje v denarju. Na navedenem mestu pravi naravnost, da je denar le majhen in sicer najmanj rodovitni del narodnega bogastva. Dobro nam je tudi znano, da Smith privzaja izvor blagostanja — delu. V toliko se sme tudi po pravici šteti mej Marksove somišljenike, toda kedor pazno zasleduje ves Smithov sestav, kedor premišlja posledice, ki jih morajo roditi na šteta sredstva v javnem gospodarstvu, mora že a priori priti do zaključka, da po njegovih načelih izgublja polagoma delo svojo veljavo in jo dobiva denar.

*) Wealth of nations 4, 1.

Dejstva naših dni, ki jih vedno lahko gledamo pred seboj — socialni nered v proizvodnji in v porabljanju pa tudi slepcu pričujejo, da je Smith gledé na načelo o denarju zvest pristaš Colbertov in — magari tudi „Tagespošte“.

No, sedaj bi se mu v obče ne bilo treba sramovati; svoje vrste ljudi bi dobil na vseučilišnih stolicah, pri vladnih mizah, v zbornicah, v tovarnah, na borzi, pri bankirjih, v gostilni, na ulici. Statistični uradi, ki objavljajo množino zlata in srebra, ki jo ima nekaj židov zaprto v svojih kletah — za „narodno bogastvo“, ki merijo srečo in zadovoljnost po razmerju z uvozom in izvozom, bi mu bili brez dvojbe v največje veselje.

In če bi si še dal prevesti iz Neue Freie Presse in ob dolgem času tudi iz Tagesposte kak znamenit članek, kako žalostno bo sedaj na Dunaju, ko ti preklicani antisemitje s svojim srdom proti kapitalizmu uničijo vsega špekulacijskega duha, vso podjetnost, potem bi bil stari Adam brez dvojbe do solz ginjen.

Samo, da bi ne bilo zdrave pameti in da bi ne bilo katoliške cerkve odločnih določil o zamenjujoči in razdeljujoči pravičnosti! Ta dva sovražnika se ne dasta vgnati.

Zdrava pamet pravi najpreje, da na tem ni kar nič, koliko je v državi denarja, marveč kako je razdeljen. Če tudi nimamo v deželi nobenega milijonarja, bodi si tudi nobenega, ki bi premogel 100.000 gld., nič ne dene, če le nikomur ni treba stradati, če le vsak, kdor hoče delati, pošteno lahko preživi sebe, svojo družino in se preskrbi za starost, tako sodimo mi stari Kranjci. Milijoni, katerim moramo z žulji svojih rok in z vporabo vseh svojih močij prislužiti vsako leto ogromne obresti, niso naš dobiček, marveč naši odiralci. Kaj me brigajo tisočaki, ki jih nimam in s katerimi me tisti, ki jih ima, le stiska in tlači? Kaj pomagajo vse Rotšildove

LISTEK.

Luč v temi.

Poljski spisał H. Sienkiewicz.

(Dalje.)

Po smrti svoje žene je Kamionko vedno mislil na-njo in vse njegovo mišljenje je v spominu na-njo dobivalo svoje sile, kakor rastlina ujedavka zajema vlago od drevesa, na katerem raste. Toda iz takih spominov Kamionka ni srkal va-se življenja, pač pa si je zastrupil svoje misli. Ko ne bi bil umetnik, težko bi bil preživel silno izgubo, toda poklic njegov ga je vzdrževal, da je po smrti žene začel izgotavljati za-njo spomenik. Nikakor ni živim mogoče dokazati, da je pokojnim vse jedno, v kakih grobih da počivajo. Kamionka je hotel, da bi bilo njegovi ženi dobro in zato se je trudil z njenim spomenikom bolj s srcem, nego z rokami. To je bilo povod, da prvega pol leta ni izgubil pameti, a da je vedno omahoval v neodločnosti. Čutil se je neizmerno zapuščenega, toda temu se ni čuditi. Človeško življenje je že tako, da nesrečne ljudi odstranja od družbe, a uprav iz tega vzroka pa se ti izgublajo kot čudaki v razne napske. Tedaj, ko je Kamionka bolehal, ni ga prišel nikdo pogledat v njegovo delavnico razven postrežnice, katera je prišla

k njemu dvakrat na dan ter mu prinesla čaja. Vselej, kadar je prišla, svetovala mu je, naj pokliče zdravnika, toda Kamionka se je vselej branil, češ, da bi to preveč veljalo.

Konečno je resno oslabil morda tudi zato, ker razven čaja ni vžival ničesar drugega. Toda kaj je hotel? Za nobeno reč ni imel več veselja. Ni se mu ljubilo ne jesti, ne delati, ne živeti. Misli njegove so bile tako zveneče, kakor listi na drevju, katere je gledal skozi okno ter so se popolno vjemale z jesenskim pustim časom. Ni jih hujših trenutkov na svetu od onih, kadar človek čuti, da je že dovršil na svetu, kar je imel dovršiti, da je že vžil, kar mu je bilo vžiti in da sedaj nima več ničesar iskati na svetu. Kamionka je že petnajst let vedno živel v hudem nemiru v srcu, da je njegov talent dognan; sedaj si je bil svest, da je temu res tako ter da ga zapušča duh umetnijski. Pri tem je čutil utrujenost in slabost v vsaki kosti. Ni sicer pričakoval, da ga smrt kmalu pobere, vendar tudi ni mislil, da bi se še kedaj ozdravil, v njem ni bilo več nobene nadeje.

Ako je še sploh kako željo imel na svetu, je bila ta, da bi se zjasnilo nebo in da bi solnce posijalo v njegovo delavnico. Domneval je, da bodo potem tudi v njegovo srce posijali žarki novih nadej. Vedno je bil neobičajno slabe volje ob grdem vremenu, ob temi, vselej se je množila ob takih

dneh nevolja in kaj še le oni brezupni čas — kakor je dejal Kamionka — ko se je vsemu temu pridružila še bolezen.

Vsako jutro, ko je prišla postrežnica s čajem v sobo, povprašal jo je Kamionka:

„Ali se že ne trgajo oblaki nad bregovi?“

„Kaj pa da! Megla je taka, da človek človeka ne vidi.“

Kader je Kamionka dobil tak odgovor, zatisnil je oči in po cele ure prežedel brez znamenja kakega življenja.

Ob treh popoldne se je nekega dne stemnilo tako, da je moral Kamionka prižgati luč. Ker je bil slab, mu je delalo to veliko težav. Dolgo časa je še premišljeval, predno je poiskal prižgalice, potem se je polagoma vzdignil v postelji in naposled vendar prižgal luč, potem pa je navadno počival do večera, poslušajoč deževne kaplje, kapajoče po žlebeh, dokler je zopet prišla postrežnica s čajem.

V grozni podobi se je v takih prilikah kazala delavnica. Plamen luči je bil sedaj večji, sedaj manjši in v tem trepetanju je trepetalo tudi vse po sobi; zdelo se je, kakor da bi bili oživelci tudi kipi, stoječi po delavnici, ki s trepetajočimi žarki nekako padajo in se vzdigujejo, kakor da bi hoteli razoznati vedeti, ali njih stvoritelji še živi.

Da, v obrazu umetnikovem je vladala smrtna
utrujenost.

i n še Hirševe milijarde po vrhu, če pa ljudstvo vedno bolj strada, če vedno bolj peša duševno in telesno, če se smrtonosne bolezni zavoljo lakote vedno bolj širijo? Torej za blagostanje take države ni tolike važnosti prvi del narodnega gospodarstva — o proizvodnji blaga, ni drugi del — o kroženju blaga —, marveč tretji — o razdeljevanju blaga.

Črne bukve kmečkega stanu.

18. Socijalni načrt slov. delavskih stanov.

(Dalje.)

B. Kapitalizem.

1. Kapitalizem imenujemo sedanji gospodarski nered, po katerem denar gospoduje nad delom in človekom, ki dela. Omogočila ga je napačna sloboda, ki je odtrgala posamnika od skupnega namena in postavila človeka proti človeku v boj na življenje in smrt. V tem boju mora podlegati slabjši in poštenjši, močnejši in hudobnejši pa zmagovati.

2. Vsled tega po tem neredu nujno propadajo nižji, delavski stanovi: kmetje, mali obrtniki in delavci, ki s svojim delom ohranjajo družbo in vstvarjajo vse njeno premoženje.

3. Zato izjavljamo, da je naš socijalni boj naperjen v prvi vrsti proti kapitalizmu, da nas je dolžna država pri tem podpirati in zahtevamo:

- Kovanje in izdavanje denarja in vrednostnih papirjev pripada javni družbi in ne zasebnikom ali zasebnim družbam.
- Nastaviti se mora najvišja obrestna mera, ki velja za posamnike in družbe, in uvesti se morajo stroge denarne in telesne kazni proti oderuštvi.
- Prometna sredstva: železnice in paroplovna podjetja se morajo odkupiti od zasebnih družb; upravljati jih mora država ali drugi avtonomni javni zastopi. Tudi vse zasebne zavarovalnice za življenje, proti nezgodam, proti toči, ognju i. t. d., za živino naj se prepovedo in dovolijo samo take, ki jih upravljajo avtonomni javni zastopi: država, dežele, zakonite zadrage. Železniške vozne cene naj se primerno uredi delavskim stanovom v korist; odpravijo naj se tako zvane diferencijalne pogodbe in refakcije. Carina naj se osnuje tako, da bo pred vsem branila kmeta in malega obrtnika.
- Delniške družbe, katerih delnice se ne glasé na lastnikovo ime, se morajo popolnoma prepovedati; za druge pa se morajo uveljaviti točnejša zakonita določila, da se obvaruje družba kriz v proizvodnji in denarnih položajih.
- Strogo se morajo prepovedati diferenčna igra in t. zv. termino-kupčije na borzi.
- Veliki obrt se mora zakonito organizovati in s sodelovanjem državnih in delavskih zastopnikov omejiti vsaka družbi pogubna konkurenca.

Včasih pa so se mu nagibnila usta, kakor bi molil ali pa tožil svojo zapuščenost.

Nekega večera je prišla njegova postrežnica s čajem v sobo. Napila se je vina in bila je bolj zgovorna, kakor sicer. Dejala je:

„Toliko imam skrbij in dela, da le težko pridem k vam dvakrat na dan. Najbolje bi bilo za vas, da bi si vzeli v postrežbo usmiljenko, ki ne stane veliko in je kakor navlašč za postrežbo bolnikov.“

Kamionka je bil sicer s tem zadovoljen, vendar, kakor je imel navado v bolezni, upirati se vsakemu nasvetu, tako je tudi sedaj odklonil ponudbo. — Vendar je prišel po odhodu postrežnice premišljevati o tem. Usmiljenka, da, nič ne velja, vendar lepo postreže. Kamionka, kakor vsak bolnik, prepuščen samemu sebi, skušal je mnogo neprilik ter se bojeval s tisoč malimi nedostaki, ki so ga vedno nadlegovali in vznemirjali. Sedaj mu je glava slo-nela neprilčno in skoro sam ni imel ne volje in ne moči, jo prav položiti; drugič se je zopet po noči tresel od mraza in kar je imel, dal bi bil rad za kozarec gorkega čaja, toda ako mu je že delalo težave, prižgati si luč, kaj še hočemo zahtevati od njega, da bi si napravil krop. Usmiljenka bi vse to poskrbela z uljudnostjo, le tem sestram prirojeno. Koliko lažje bi mu bilo trpeti pri taki postrežbi!

(Konec sledi.)

g) Premakljivi kapital naj se v obče mnogo bolj obdavči, nego dosedaj. Skuša naj se dobiti natančen pregled prometa denarne trgovine kapitalističnih mogotcev in nastavi naj se jim stopnjujoči davek do $\frac{9}{10}$ njihovih čistih dohodkov.

h) Zahtevamo slobodo društev in shodov, in da se popolnoma varuje pravica združevanja.

i) Zahtevamo, da se odpravi časniški kolek, ki obtežuje razvoj poštenega in poljudnega časopisja, da se ne zabranjuje raznašanje in prodajanje knjig in časopisov, torej tiskovno slobodo v pravem pomenu, in zato tudi zakonito varstvo proti priobčevanju napačnih poročil, proti napadom vere in npravnosti, družine in osebne časti; konečno stroga določila proti vsaki, kakoršnikoli skvarjenosti.

j) Zahtevamo, da imajo vsi moški državljani, ki imajo popolne državljanske pravice, od dovršenega 24. leta aktivno in od dovršenega 30. leta pasivno volivno pravico.

k) Zahtevamo, da se proglasi volivna pravica kot volivna dolžnost in da se sklenejo stroge zakonite določbe v obliki zapora, če jo kedo prestopi ali če se godé pri volitvah neredi.

l) Občna volivna pravica naj se raztegne na vsa postavodajavna zastopstva in občinske odbore.

m) Zadržno življenje naj se razvija in pospešuje, da se doseže konečni cilj naše preosnove v tem oziru, da bo namreč vse kreditno življenje in delovanje v rokah zakonitih avtonomnih zadrug in države.

S tem se bo tudi izpremenila državna finančna in davčna politika, ki sedaj vkljub ogromnim, često krivično razdeljenim davkom dela dolgove in — jih ne plačuje, z nezno-snimi obrestmi od teh dolgov pa služi velikemu kapitalu.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. oktobra.

Državni zbor utegne biti razpuščen pred koncem šestletne dobe, ki poteče 1. 1897. Po dunajskih poročilih bode sedanja zbornica rešila le proračun in volilno reformo, na podlagi katere se bodo na spomlad vršile nove volitve. Grof Badeni je baje že saboj prinesel glavni načrt nove volilne reforme, podrobnosti bode izdelal sekcijski načelnik Rittner. Če se to obistini, bode nova, pomlajena zbornica sklepala pogodbo z Ogersko.

Na Dunaju se bode v ponedeljek v notranjem mestu vršila dopolnilna volitev za deželni zbor. Antisemitje priporočajo dr. Jos. Neumayerja, ki je bil nedavno izvoljen v mestni zastop. Liberalci so imeli več kandidatov; na shodu v sredo sta se kot kandidata oglasila žid dr. Schneeberger in neki Picker. Predsednik shoda, Vrabec, izjavi, da bode osrednji volilni odbor izbral jednega imenovanih kandidatov.

Mladočehi in opozicija. Kakor znano, se je vsprejela na zadnjem mladočeškem shodu resolucija, v kateri se je naglašalo, da ostanejo Mladočehi na tem stališču, kakoršnega so sedaj zastopali in da se v ničemur ne bodo vklanjali novi vladi. Z druge strani pa je ta resolucija vse drugačnega pomena; mnogi namreč trdijo, da se Mladočehi s to resolucijo naravnost ponujajo grofu Badeniju in jo smatrajo kot adresu na ministerskega predsednika. Mej tem časom so pa Mladočehi zopet spremenili svoje nazore. „Narodni Listy“ namreč pišejo, da nikomur v mladočeškem taboru ni prišlo na misel, da bi opustil ali saj oslabil strankarski boj, temveč mi vedno kličemo, naj se nadaljuje upor in želimo, da se ohrani čvrsta češka opozicija. Dne 6. t. m. so priredili zopet shod v Kutni gori, na katerem je znova povdarjal dr. Herold, da ni nastopil pota oportunitizma. Sedaj nastaja vprašanje, so li tudi ostali člani enakih mislij. Skoro gotovo nameravajo s tem zakriti svojo voljo za pogajanje z vlado, ob enem pa hočejo pokazati, da njihova nasprotna stran še nima za pogajanje potrebnega zaupanja. Konečno pa tudi s tem priznavajo, da so višji češki krogi še vedno tako močni, da lahko sami vodijo svojo stranko. To potrjuje tudi izjava dr. Herolda, v kateri je povdarjal, da bi vlada, ko bi pri bodočih deželno-zbornih volitvah pokazala svojo krepko roko, lahko sprevidela, da češka opozicija še ni nikakor utrujena. Konečno je pozivljaj dr. Herold naprednjaško stranko, naj skupno deluje z Mladočehi, kar je pa že itak umljivo, ker napred-

njaška stranka nima dovolj močij, da bi se sama vzdržala. Dr. Pačak je odločno pobijal program realistov, češ da je v njem mnogo točk, ki ne uga-jajo Mladočehom.

Obnovitev pogodbe z Ogersko. Takoj pri nastopu novega ministerstva so se jela vršiti po ogerskih trgovinskih in obrtnih zbornicah posvetovanja gledé obnovitve pogodbe. Trgovinski minister Daniel je razposlal namreč na vse zbornice odlok, v katerem jih pozivlja, naj mu določijo razne podatke gledé na koristi skupne carinske in trgovske zveze, ki se ima obnoviti v najkrajšem času in o kateri se bodo v prihodnjih dneh vršila posvetovanja. Zbornice morajo podati natančen pregled o vseh izkušnjah, katere so si pridobili interesovani krogi v teku zadnjih desetih let gledé na gospodarski napredek. Navesti je treba vse želje obrtnikov in trgovcev, katere smatrajo zbornice kot opravičene in so uvaževanja vredne. Minister konečno zahteva, da zbornice sestavijo dotične podatke z največjo natančnostjo in mu je opremljene z verjetnimi dokazi dopošljejo vsaj do konca tekočega leta.

Nemri v Carigradu so po najnovejših poročilih nekoliko potihnili, kajti v teku zadnjih dveh dnij se ni nič pripetilo, kar bi dalo povod novi nevarnosti. Dne 7. t. m. je opravil carigrajski patrijarh requiem za nesrečne armenske žrtve, akoravno je temu turška vlada krepko ugovarjala. Iz morja so privlekli dosedaj dve trupli umorjenih Armencev; vendar se pa sodi, da so jih Turčini več pometali v morje. Mej drugim vzbuja velik sum pri Zlatem rogu vtopljena ladija. Po posredovanju evropskih diplomatskih zastopnikov je vlada odposlala jednega častnika in nekaj vojakov na mesto, da se prepričajo o resnici. Vkljub temu, da se je polegel nemir, si Armenci vendar še ne upajo na prosto, ter bivajo večidel v svojih cerkvah. Za javno varnost skrbé sedaj vojaki in orožniki pod nadzorstvom vladnih organov in diplomatskih zastopnikov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. oktobra.

(Umrli je) dne 10. oktobra preč. g. Franc Carman, vojaški duhovnik v pokoju v vasi Otok, fare mošenjske. Ranji je bil rojen leta 1819, služboval je na Štajerskem in pozneje prestopil v vojaško službo; odlikovan je bil z zlatim križcem za zasluge, udeležil se vojske na Laškem. Od 1. 1868 živel je v Mošnjah v pokoju in bil več let ud. c. kr. okr. šolskega sveta. R. I. P.

(Nova deželna bolnica) se bode 16. t. m. svečano otvorila in blagoslovila in sicer se prične slovesnost ob 10. uri dopoldne.

(Imenovanja pri pošti.) Pri poštni direkciji v Trstu so poštними asistenti imenovani praktikantje: Evg. Sušnik, F. Mestrovich, Ant. Kuder, A. Bergant, Cas. Beltram, Vl. Tomec, Fr. Brumat, S. Dubic, L. Hreglic, V. Krišac, M. Segala, R. Mayerweg, A. Pagnacco, W. Wagnest in O. Visintus.

(Slovesno črno sv. mašo) bo daroval po naročilu 27. pešpolka jutri ob 9. uri v nunski cerkvi vojaški kurat dr. L. Senjak za umrlega fml. Oto Fuchsa.

(Slovensko gledališče.) Včeraj so ponavljali v slovenskem gledališču opero „Trubadur“. Predstava je bila kakor prva jako točna, ker so igralci-pevci bili jako dobro razporejeni; odlikovali sta se vzlasti pevki Jungmanova in Sevikova ter pevci Nolli, Purkrabek in Vašiček. Gledališče je bilo polno. — Jutri se predstavlja: Mam'zelle Nitouche.

(Osuševanje ljubljanskega močvirja.) Poljedelsko ministerstvo je naročilo svetniku Markusu in ravnatelju gospodarsko-kemičnega poskuševališča Meisslu preiskovati, kako izvesti osušenje močvirja ter v ta namen, ako kaže, vstanoviti neko poskuševališče. Imenovana strokovnjaka sta 9. in 10. okt. v spremstvu deželnega odbornika dr. Papeža in inženirja Hraskega ogledovala močvirje. — Zeleti bi bilo, da bi že vendar enkrat strokovnjaki glede osuševanja močvirja nehali govoriti in pričeli delati.

(Prememba pri določitvi zdravstvenih okrajev.) Občina Ajdovec pri Žuzemberku zanaprej ne spada več pod zdravstveni okraj trebanjski, ampak pod žuzembski.

(V Dobropoljah) smo čutili močan potres dne 9. t. m. ob 12. uri 15 min. po noči. Spremljalo ga je podzemeljsko bobnenje. Ravno ob istem času je pa bila tudi močna vihra.

(Iz Radeč), 10. okt. God Nj. Veličanstva našega presvitlega cesarja smo tu obhajali s peto sv. mašo in zahvalno pesmijo. — Griža še vedno razsaja. Zlasti v vasi „Stari Dvor“ je ni hiše, kateri bi bila prizanesla. Stega pa svoje robove tudi še na okoli. Več žrtev je tirjala. Vendar se je pa šola, katera je bila zavoljo te bolezni 14 dni zaprta, dné 1. t. m. zopet pričela. A šolski obisk zastran otrok je — kakor umevno — zelo nereden, ker morajo nekatere vasi biti še vedno kontumacirane in ker zavoljo trgatve ljudje otroke doma pri delu potrebujejo. Vsled tega nerednega šolskega obiskovanja se seveda tudi ne more pričeti še prav z rednim uspešnim poukom. — Vrli in poštenu učitelj g. M. Humek je odšel odtod za nadučitelja v Boh. Bistrico. — Ta teden vse „bere“. Grozdje je letos dovolj sladko. Vsled tega bode letošnje vino boljše od lanskega in tudi več ga bode. Cena mu ostane stara: okoli 10 glđ. vedro. — V noči od 8. do 9. t. m. se je tu čutil slab in kratek potresni supek.

(Koze.) V Dolenji Vasi pri Ribnici je 8 oseb zbolelo za kozami. Pravijo, da se je bolezen po lončeni robu zanesla iz Hrvaške.

(Potres.) Iz Kolovrata, 10. oktobra. 9. oktobra ob 12. uri 25 minut po noči se je čutil pri nas precej močan potres s podzemeljskim bobnenjem. Tudi poprejšnji dan se je nekaj trenutkov majalo, za uro že ne vem več. — Tudi pri nas v St. Janžu na Peči smo čutili precejšen sunek nekaj minut po polnoči (9. oktobra). Sunek je trajal par sekund. Dozdevna smer od jugozahoda proti severovzhodu. Nekateri pravijo, da so čutili tudi v nedeljo zvečer okoli 1/2. do 7. ure (dne 6. oktobra) potres.

(Nalivi.) Izpod severnega in južnega Snežnikovega vznožja se poroča tukajšnjemu hidrografičnemu uradu o velikanskih nalivih dne 9. t. m. Iz Leskove Doline in iz Hermsburga poročajo opazovalci, da je padlo v prvem kraju 125 mm, v drugem pa 105 mm dežja. Ob enem razsajal je močan vihar.

(Zdravstveno stanje v Ljubljani) od 29. sept. do 5. oktobra t. l. Novorojencev bilo je 26. Umrlo jih je 23, mej njimi za vratice (davico) 3, za jetiko 5, za želodčnim katarom 6, vsled starostne oslabelosti 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 7: mej njimi je bilo tujcev 3, iz zavodov 10. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za tifuzom 2, za vratice 12.

(Za četrto porotno sodno dobo v Ljubljani) so kot načelniki porotnega sodišča določeni deželnega sodišča predsednik Fr. pl. Kočevar, nadsvetnik Albert Levičnik in svetnik Karol Pleško.

(Ukradeno blago pri ljubljanskem deželnem sodišču.) Znana tatca Marija Feigl, po domače Kušarica iz Gline, je pokradla več perila, katero se sedaj nahaja pri ljubljanskem deželnem sodišču. Lastniki teh stvari naj se oglašé pri tem sodišču in ko skažejo lastništvo, dobé blago nazaj. Ako se do leta ne oglašé, se bodo stvari javno prodale.

(Uboj.) Oženjeni kajzar Jan. Zevnik, po domače Cinkel, je kajzarja Matija Ovišča iz Mavčič s polem po glavi tako hudo udaril, da je ta dne 30. sept. umrl vsled telesnih poškodb.

(Naslednik grofa Franca Coroninija v državnem zboru.) Iz Gorice 10. oktobra: Princ Evgen Hohenlohe se je odločil, da hoče kandidirati v drž. zbor namesto odstopivšega grofa Franca Coroninija. V posebnem pismu, katero je izročil goriškemu županu dr. Venuti-ju naznanja, da sprejme kandidaturu, ker je bil naprošen od toliko in tako odličnih volilcev, da jim ne more odreči prošnje.

(Istrski irredentovec — „svojemu“ kralju.) Italijanski listi poročajo, da so istrsko-italijanski irredentisti o priliki 25letnice oropanega Rima pokojnemu kralju Viktor Emanuelu poslali venec na grob z napisom: „Al compianto loro re — Trieste e Istria“ (Svojemu oplakovanemu kralju — Trst in Istria.) Ta venec leži na najlepšem kraju. Pa naj še kdo reče, da v Primorju ni irredentistov.

(Vinska trgateg) okoli Gradiške je letos slaba, ker je po leti toča veliko škode povzročila.

(Avtomatičnega zdravnika) so postavili na javnih prostorih v več mestih Holandije. Ta aparat predstavlja podobo moža, bradatega zdravnika, in na njegovem telesu je vse polno odprtín. Nad vsako

odprtino je zapisano ime kake bolezni. Ako n. pr. koga boli glava, vrže v odprtino „glavobol“ deset centimov, na kar se prikaže majhen zavitek z zdravilom, ki „gotovo pomaga“. Ta novi Aeskulap ima jako veliko posla, ker radovedno ljudstvo kar trumoma prihaja k njemu.

(Visoka starost.) Petrograjski „Listok“ poroča o nekem starčku, Ivanu Kusmin, ki je bil rojen v letu 1757 in je toraj letos 138 let star. Dne 2. t. m. je prišel k zdravniku v bolnišnico, ki njegovo življenje takole opisuje: Po zunanjem bi nihče ne sodil, da je mož dosegel toliko starost. On je še popolno krepak, dobro sliši, čisto govori in ima jako čist spomin. Blizu 53 let je prebil v Sibiriji. Kusmin se še prav dobro spominja zjedinjenja Kríma z Rusijo in francoskega obiska v letu 1812. Njegov oče je dosegel starost 148 let.

Društva.

(Slovensko katoliško delavsko društvo.) Zadnji „Glasnik“ objavlja nastopno vabilo: Bog daj srečo! S tem slovenskim pozdravom podajemo v duhu desnice vsem ljubim sobratom in tovarišem po vsi slovenski zemlji, vabeč jih, naj se vsaj duševno združijo z nami prihodnjo nedeljo, ko se bomo posvetovali o svojih stiskah in težavah, o svojih sovražnikih in prijateljih in o pripomočkih, ki nam morejo roditi boljših dnij. Prepričani smo, da more le naše vzajemno postopanje izgugati gospodujoče stanove iz brezbriznega spanja in jih iztrgati iz brezplodnih preprirov na pravo delo. Zato pa moramo sami vedeti kako in kam. Ljudstvo mora samo govoriti. Potem se ne bodo mogla zamašiti nobena ušesa. Glas trpečega ljudstva bo prevpil vse druge glasove in v tem obrnil pozornost tija, kjer je najbolj potrebna; — opozoril jih bo na boj, ki ga bide človeško delo z mrzlo grudo, človek-krona stvarjenja s kapitalizmom in njegovimi sebičnimi, brezsrčnimi zastopniki. — Da bo pa ljudstvo moglo govoriti, se mora preje vzajemno vzdramiti. Z uljave roke oklenite se! Srca, vtripajoča pod obnošenimi, oddelazapršenimi srajcami, združite se!

To je naše geslo in če se vresniči, bo vstala vrsta mož, katera bo vzbujala spoštovanje vsem dobromislečim in strah vsem — ničemnikom. Trpin se bo pa ogreval ob bratskem trpinovem srcu; ljubezni sveta moč, katere sedaj ne pozna, mu bo zopet napolnila prsi in zarija veselih nadej mu bo vdihnila novo življenje v utrujene ude. Par shodov, jedno posvetovanje še ne bo vsega tega vsplodilo. To vemo, a zato moramo tem marljiveje pomagati, da se vsadi celemu gibanju zdrava kal. Naše posvetovanje prihodnjo nedeljo ima biti taka kal, iz katere naj požene drevo, pod katerim se bodo senci slovenski delavski stanovi. Posvetovali se bomo o temelju, na kateri zidamo svoje upanje in pri tem spričali, da tudi v trpina-kmeta, obrtnika in delavca prsih bide srce zvesto svojemu Bogu in udano oblasti, od njega postavljeni, zvesto pa tudi v ljubezni do svojega rodú. Razmotravali bomo pogubne rane, ki jih je vsekaj kapitalizem delavskim stanovom in iskali zdravila zanje; skupno bomo ukrenili, po kateri poti naj se zopet združijo razkosani udje našega kmečkega, obrtnega in delavskega stanú.

Izpoznali se bomo in temu izpoznanju bodi sad — medsebojna ljubezen, vzajemno zaupanje, skupno delo. Kedor je dobrega, poštenega srca, bo z nami; za nasprotovanje se ne menimo. V tem smislu vabimo tovariše kmečkega, obrtnega in delavskega stanú, naj se nam pridružijo in naj, če je mogoče, že prihodnjo nedeljo s svojim prihodom v belo Ljubljano pokažejo, da umevajo naše besede in se skladajo z njimi. Posvetovanje bo zaupno; kedor se ga želi vdeležiti, naj do nedelje to prijavi našemu uredništvu, da mu preskrbi ustopnico. Zjutraj pred sveto mašo, ki se bo brala pri altarju Naše ljube Gospé v Šenklavžu ob polu osmih, se zbirajo vsi vdeleženci v prostorih slovenskega katoliškega delavskega društva, kjer dobé vstopnice in se natančneje pogovoré o vsopredu. Po sv. maši bode posvetovanje in sicer vsacega stanú o svojih zadevah posebej. Ko se to izvrši, se bodo posvetovali vsi skupno o temelju, o kapitalizmu in organizaciji. Popoldne ob polu starih bo pa shod, ki ga priredi slov. kat. delavsko društvo in po shodu zvečer se zberemo k prijateljski zabavi. Torej na svidenje v nedeljo. Bog pa daj obilega blagoslova našemu podjetju!

(Slovenska Matica.) Vabilo na CIV. odborovo sejo „Slovenske Matice“, katera se bo vršila v četrtek dné 17. oktobra 1895. l. ob 1/2. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih. Dnevni red: 1.) Naznanila predsedništva. 2.) Potrjenje zapisnikov o XIII. odborovi seji in o XXX. občnem zboru. 3.) Volitev predsednika, obeh podpredsed-

nikov, blagajnika, ključarjev in odsekov. 4.) Poročilo tajnikovo. 5.) Posameznosti. — V Ljubljani, dné 8. oktobra 1895. Predsednik: Fr. Levec.

Telegrami.

Dunaj, 10. oktobra. Bavarska prince-sinja Gizela je danes dospela iz Monakovega ter se takoj podala v Gödöllő.

Praga, 11. oktobra. Rudokop Hofman, ki je ustrelil nadzornika Reytha in obstrelil nekega nadpaznika, je bil danes usmrten. Obsojenec je zavrnil duhovnikovo pomoč in umrl mej veleizdajskimi vzkliki.

Zagreb, 10. oktobra. „Agramer Zeitung“ poroča iz uradnega vira, da je škof Strossmayer naznanil banu, da se povodom cesarjevega bivanja v Zagrebu ne more vdeležiti slavnosti zaradi bolehnosti in visoke starosti.

Levov, 10. oktobra. Ces. namestnik knez Sanguszko je odgovoril na veliko število čestitk povodom imenovanja, da je hvaležno vsprejemal čestitanja in udanostne izraze, in da računa na podporo vseh dobro mislečih, ker le na ta način bode mogel biti kos svoji težavni nalogi.

Tešin, 10. oktobra. Danes se je slovesno otvorila poljska gimnazija. Po božji službi v katoliški in protestantski cerkvi sta razložila dušna pastirja pomen nove gimnazije. Slavnosten govor je imel gimnazijski ravnatelj.

Rim, 10. oktobra. Papež je vsprejel danes poslanika zveznih držav na dunajskem dvoru v zasebni avdijenci. — Avstro-ogerski poslanik v Kvirinalu, baron Bruck, se je povrnil danes nazaj.

Pariz, 10. oktobra. Ministerski svet je sklenil, da se kujejo zaslužne svetinje za vse vojake na Madagaskarju.

Pariz, 10. oktobra. Pogodba, katero je predložil general Duchesné hovaški kraljici v podpis, ne obsega nobene določbe, vsled katere bi se priklopila pokrajina k francoski posesti, ampak Francija bode imela nad njo strožje vrhovno pokroviteljstvo. Kraljica obdrži svojo čast, samo ministerski predsednik izgubi svojo službo.

Lyon, 10. oktobra. V nekem listu „Katoliški misijoni“, namenjenem pismu iz Hankova, se poroča o novem preganjanju kristijanov v Kitaju. Kitajci so razdejali več misijonskih poslopij in umorili mnogo kristijanov.

Madrid, 10. oktobra. Vlada je naročila 16 novih velikih bojnih ladij. V državni ladjedelnici delo hitro napreduje. Sploh se vrše velike vojne priprave za slučaj, ko bi Zjedinjene države prišle na pomoč kubanskim vstašem.

Madrid, 10. oktobra. V torek se povrne kraljica s spremstvom s svojega potovanja.

Kodanj, 10. oktobra. Ravno došlo poročilo naznanja, da se je potopil parnik „Liburnio“. Vtonilo je 14 oseb.

Kolin, 10. oktobra. Včeraj se je podrla velika Bechmannova predilnica v Bocholtu. Nad 40 delavcev je pod razvalinami. Do danes zjutraj so izkopali 10 mrtvih in 9 ranjenih.

Carigrad, 10. oktobra. V zadnjih dneh so se pojavili na več krajih mali nemiri. Do nedelje zvečer so dovedli k patrijarhatu 83 trupel.

Carigrad, 10. oktobra. Vlada je izdala strogo povelje na orožnike, vojake in policijo, v katerem se jim zapoveduje, da morajo pri svojih poslih postopati z največjo pravičnostjo, da mirnih prebivalcev nikakor ne smejo napadati, in da smejo le tedaj rabiti orožje, kadar so v to prisiljeni. Na-

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
saznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

sprotno pa morajo takoj ustreliti vsakega napadovalca.

Carigrad, 11. oktobra. Dragomani so poslanikom zagotovili, da so poroki za varnost vseh onih Armencev, ki se skrivajo po armenskih cerkvah v Carjemgradu, razven onih, proti katerim se postopa sodnijsko. Zaradi zadnjega dostavka se je razbil razgovor glede cerkve v Peri, posrečil pa v Kumpaku. Mnenje prevladuje, da se bo posrečilo izprazniti vse cerkve.

Današnji številki priložen je „Zimski vožni red“, kateri so za naš list oskrbele tukajšnje trdke **Kregar, Pavšner, Piccoli**. Vozne cene državne in kamniške proge so znatno zvišane.

Umrli so:

9. oktobra. Frane Škutelj, branjevec, 46 let, Poljanska cesta 5, srčna hiba. — Gabriella Grum, delavka, 17 let, Kurja vas 4, jetika.

10. oktobra. Agata Boskovic, črevljarska hči, 41 let, Gospodske ulice 14, davica.

V bolnišnici:

8. oktobra. Anton Babnik, kajzar, 60 let, črevesni katar. — Marija Suhadobnik, stražnikova hči, 20 minut, dozdevno mrtvo rojena.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24 urah v mm
10	9. zvečer	732.7	11.8	sr. svzh.	del. oblak.	
11	7. zjutraj	734.6	9.0	sl. sever	megla	17.3
	2. popol.	734.3	16.1	sl. jvzh.	oblačno	
Srednja večerajša temperatura 13.9°, in za 2.5 nad normalom.						

599 1—1

Marija Jessenko, roj. **Achtschin** naznanja v svojem, kakor tudi v imenu svoje hčere **Mimice** vsem sorodnikom, prijateljem in znancom predušno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo v svojem neizvedljivem sklepu k sebi odpoklicati iskreno ljubljeno, nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Josipa Jessenko

trgovca

danes zjutraj ob 1/3. uri po dolgi, mučni bolezni, previdnega s sv. zakramenti za umirajoče v 67. letu njegove starosti.

Pogreb bode v soboto, dne 12. oktobra, ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti v Škofji Loki št. 25.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšni mestni župni cerkvi.

Prosi se tihega sožalja; venci se hvaležno odklanjajo.

Škofja Loka, 10. okt. 1895.

Duhovnik se išče,

v začasnem ali stalnem pokoju, kateri bi hotel priti v **grad Haasberg**, da bi vsak dan bral sv. mašo rodbini kneza Windisch-Grätz. Naj se nemudoma zgleda pri podpisani. Stanovanje, hrana, primerna nagrada in odškodnina za potne stroške zagotovljena. Službo, katera pa traja le do odhoda rodbine na Dunaj, to je, do Božiča ali novega leta, je takoj nastopiti. — Več pové

J. Podboj, župnik v Planini.

597 2—1

Pošta Planina, Notranjsko.

Razglas!

Podpisani priporoča vsem Slovincem in rodoljubom svojo **bogato zalogo** najboljših vrste **kave, čaja, riža, južnega sadja** itd., dokaz temu je, da večina čast. duhovščine pri njemu naroča.

Razpošilja se na drobno in debelo od 5 kg. naprej **franko po pošti**, in sicer sledeče vrste **kave**:

Rio fina	po gld. 1.60	klgr.	Portoriko	po gld. 2.—	klgr.
Santos	" " 1.65	"	Ceylon I.	" " 2.—	"
Malabar	" " 1.80	"	Ceylon Perl	" " 2.05	"
St. Domingo	" " 1.85	"	Mokka I.	" " 2.10	"
Gold Java	" " 1.90	"	(prava arabska.)		

Blago, ki ne ugaja, sprejme se nazaj ali zamenja.

Kupuje in sprejema v zameno tudi fižol in druge domače pridelke in plača po najboljši ceni.

Na vprašanja se radovoljno odgovarja in priporoča.

Z velespoštovanjem

E. A. Repeschitz,

Trst, ulica Instituto št. 22.

594 4—1

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Protinski cvet

ali
cvet zoper trganje.

Steklenica 50 kr., 12 steklenic 4 gld. 50 kr.

Odlično najboljšo mazilo zoper trganje po udih, bolečine v rokah, nogah, v križu ter v živcih, otrpnele ude in kite itd.

Dobiva se pri 566 49

Ubaldu pl. Trnkóczyju

lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Katoliška Tiskarna

priloga raznovrstne vizitnice po nizki ceni.

Št. 30.316.

Razglas

593 3—1

mladeničem, ki stopajo v vojaško dôbo.

Zaradi prihodnjega vojaškega nabôra, ki bode 1896. leta, naznanja mestni magistrat ljubljanski sledeče:

1. Vsi tu prebivajoči mladeniči, ki so bili rojeni 1873., 1874. in 1875. leta, se morajo zgledati v zapisanje

tekem meseca novembra letos

v ekspeditu mestnega magistrata.

2. Mladeničem, ki nimajo v Ljubljani domovinstva, je s seboj prinesiti dokazila o starosti in pristojnosti.

3. Začasno odsotne ali pa bojne mladeniče smejo zgledati stariši, varuhi ali pooblaščenici.

4. Oni, ki si mislijo izprositi kako v §§ 31., 32., 33. in 34. voj. zakona navedenih ugodnosti, imajo ali v mesecih januariju in februariju 1896. leta podpisane uradu, ali pa na dan glavnega nabôra naborni komisiji izročiti z listinami podprte prošnje.

5. Oni, ki želé, da se jim dovoli stava izven domačega stavnega okraja, morajo ob prijavi zgledati izročiti kolekovane in z listinami opremljene prošnje. V takem slučaju je moč istočasno zgledati in dokazati tudi pravico do kake v §§ 31., 32., 33. in 34. voj. zakona omenjenih ugodnosti.

6. Zgledati se morajo tudi sinovi vojaških oseb, bivajočih v dejanski službi, in pa oni, ki so nameščeni pri upravi vojstva (mornarice) in so še stavodolžni.

7. Kdor zanemári dolžnost zgleditve in sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more izgovarjati s tem, da ni vedel za ta poziv ali pa za dolžnosti, izvirajoče iz vojnega zakona.

Stavljenec, kateri opusti predpisano zgleditev, čeravno mu te ni branila nikaka njemu nepremagljiva ovira, zakrivi se prestopka po § 35. vojnega zakona in zapade glôbi od 5 do 100 gld., eventualno zapora od 1 do 20 dni.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

3. dan oktobra 1895.

Dunajska borza.

Dne 11. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100	gld.	50	kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	"	90	"
Avstrijska zlata renta 4%	121	"	40	"
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	"	10	"
Ogerska zlata renta 4%	121	"	55	"
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	"	30	"
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1066	"	—	"
Kreditne delnice, 160 gld.	404	"	60	"
London vista	120	"	40	"
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	"	90	"
20 mark	11	"	78	"
20 frankov (napoleonor)	9	"	55 1/2	"
italijanski bankovci	45	"	30	"
C. kr. cekini	5	"	69	"

Dne 10. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151	gld.	50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159	"	50	"
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196	"	—	"
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	"	—	"
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145	"	—	"
Dunavske vravnave srečke 5%	131	"	—	"
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107	"	75	"
Posojilo goriskega mesta	112	"	—	"
4% kranjsko deželno posojilo	99	"	25	"
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	"	70	"
Prijoritne obveznice državne železnice	218	"	75	"
" južne železnice 3%	169	"	65	"
" južne železnice 5%	131	"	20	"
" dolenskih železnic 4%	99	"	50	"

Kreditne srečke, 100 gld.	201	gld.	—	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140	"	—	"
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	17	"	50	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	"	25	"
Salmove srečke, 40 gld.	70	"	—	"
St. Genois srečke, 40 gld.	71	"	50	"
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53	"	—	"
Ljubljanske srečke	22	"	50	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	177	"	—	"
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3525	"	—	"
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	530	"	—	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	113	"	25	"
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	79	"	—	"
Montanska družba avstr. plan.	102	"	70	"
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	187	"	—	"
Papirnih rubljev 100	129	"	75	"

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosuge kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnice.